

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

7-8. évfolyamos tanulók számára

3. forduló

Össz.pontszám:	81p	
----------------	-----	--

A feladatlap kitöltendő:

2022. január 25-én (kedden) 13.00-15.00 óra között 45-45 perc alatt tantárgyanként, felügyelet mellett!

Postára adás utolsó határideje: január 26-i szerdai postabélyegzővel.

Név:.....

Iskola neve, címe (bélyegző is lehet):
.....

1. Állati keveredés

A következő közmondásokban eltévedtek az állatok. Cseréld ki az állatnevet, írd a helyeset a vonalra!

Éhes mókus makkal álmodik. _____

A hazug embert hamarabb utolérik, mint a sánta tehenet. _____

Előre iszik a tigris bőrére. _____

Sokat akar a farkas, nem bírja a farka. _____

Egyszer volt Budán birkavásár. _____

Dobbal nem lehet egeret fogni. _____

6p	
----	--

2. Hiánypótlás

Pótold a hiányzó betűket a táblázat szavaiban! Ügyelj arra, hogy egyértelműek legyenek az ékezetek!

<i>i - í</i>	<i>u - ú</i>	<i>ü - ű</i>
v____zilabda	b____jkál	sz____ntelen
____géret	t____rista	hétfej____
d____cséret	h____szas	t____zjáték

9p	
----	--

3. Választás

J vagy ly? Húzd alá a helyes szóalakot!

kevéj - kevély

lesújt - lesúlyt

vájkál - válykál

karvaj - karvaly

bojong - bolyong

petrezsejem - petrezselyem

zsámoj - zsámoly

tutaj - tutaly

gomojfelhő - gomolyfelhő

viszáj - viszály

10p	
-----	--

4. Február 3. - a magyar rejtvényfejtők napja

Olvasd el az alábbi szöveget és válaszolj a kérdésekre!

A mai értelemben vett keresztrejtvény megszületését hivatalosan ...1913. december 21-ére datáljuk, szülőatyjának pedig a liverpooli származású Arthur Wynne-t tekintjük, aki a New York World magazin vasárnapi mellékletében tette közzé szókeresztűs játékát.... Akadtak persze szkeptikusok, akik nem jósoltak nagy jövőt a gyermekjátékból felnőttek szenvedélyévé vált időtöltésnek. Több lapban viccekkel tették nevetségessé a rejtvényfejtést, de népszerűvé válását már semmi sem akadályozhatta meg. 1924-ben piacra dobták az első keresztrejtvény-könyvet, ami óriási sikert aratott. ...

A keresztrejtvények 1944-ben még a hadtörténetbe is bekerültek: a szövetséges csapatok hírszerzői (szintén rejtvényfejtők) megdöbbenve konstatálták, hogy a brit The Daily Telegraph keresztrejtvényeiben rendre feladványként szerepelnek a tervezett normandiai partraszállással kapcsolatos titkos kódnevek.... A rejtvényeket összeállító középiskolai tanárt kihallgatták, de ártatlannak bizonyult. Csak négy évtized után derült ki, hogy a szavak a tanár egyik diákjának ötletére kerültek a rejtvénybe, aki a katonai táborok környékén lődörögve hallotta őket. A keresztrejtvény 1925. január 22-én Magyarországra is megérkezett. A Ma Este című lap hasábjain megjelent feladványt Kristóf Károly fiatal újságíró szerkesztette, miután meglátta az angol lapokban közölt négyzetrácsos feladatokat. A legenda szerint a kész rejtvényt szerette volna kipróbálni valakin, ezért leszaladt az EMKE-be, ahol egy fiatalember a verseskötetét árulta. Fölhívta a szerkesztőségbe, leültette, s elé tette a feladványt, de az a trükkös négyzetháló láttán azt mondta: Van nekem elég rejtvény az életemben! - azzal felállt és elment. A fiatalembert József Attilának hívták...

Forrás: http://www.ma.hu/eletmod.hu/196461/100_eves_az_elso_keresztrejtveny

a) Töltsd ki a táblázatot a hiányzó adatokkal!

Idő	Helyszín	Esemény
	Magyarország	
1913. december 21.		
		A II. világháború során titkos kódneveket rejtettek el a keresztrejtvényekben.

6p

b) A szövegben a „keresztrejtvény” szónak több szinonimája (rokon értelmű szava) is megtalálható. Írj ki hármat!

6p

- c) **Mit jelentenek az alábbi idegen eredetű kifejezések? Lehet, hogy egy sorban több válasz is helyes. Karikázd be valamennyi jó megoldát!**

konstatálták

megbocsátották	megállapították	megalapították
----------------	-----------------	----------------

szkeptikusok

hitetlenek	hiszékenyek	kétkedők
------------	-------------	----------

datáljuk

keltezzük	kezdjük	dátumozzuk
-----------	---------	------------

9p

- d) **Kinek a nevéhez fűződik...**

- az első keresztrejtvény? _____
- az első magyar keresztrejtvény? _____
- a következő mondat: „Van nekem elég rejtvény az életemben!” _____

3p

- e) **Hogyan fogalmazza meg a szöveg a következő gondolatokat? Idézd pontosan a szövegből!**

Pl.: nyomtatásban nyilvánosságra hozta: „tette közzé”

nem hittek a sikerben: „_____”

mindenképpen véghez vitte: „_____”

értékesítették: „_____”

mindenkinek nagyon tetszett: „_____”

nem bizonyították a bűnösségét: „_____”

5p

- f) **Tedd jelen időbe és felszólító módba az idézet igéit! Ügyelj arra, hogy a szám, a személy és a ragozás se változzon!**

tették: _____

akadályozhatta: _____

hallotta: _____

szerkesztette: _____

elment: _____

meglátta: _____

12p

g) Írd le –i képzővel a következő tulajdonneveket!

Liverpool _____

Arthur Wynne _____

New York World _____

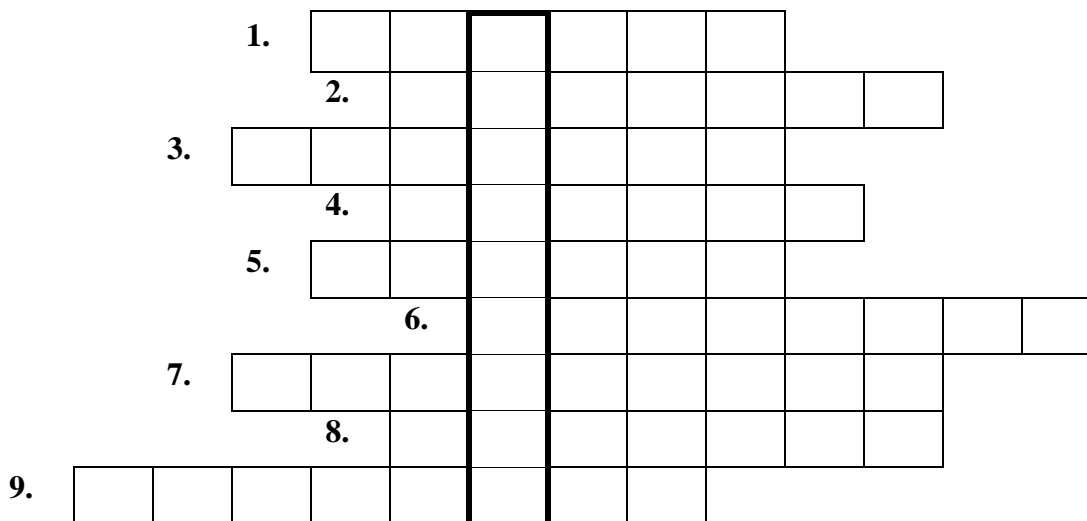
Magyarország _____

József Attila _____

5p	
----	--

5. Tegyük próbát!

a) Mi is összeállítottunk egy keresztrejtvényt. A megfejtések Kölcsey Ferenc Himnuszának hiányzó szavai. 1823. január 22-én fejezte be a költő a kéziratot, s ekkor ünnepeljük a magyar kultúra napját. Írd be a hiányzó szavakat a számokkal jelölt sorokba!

1. Őseinket felhozád I _____ szent bércére,
2. Tokaj szőlővesszein I _____ csepegtetél.
3. Hányszor támadt _____ I Szép hazám kebledre,
4. Szerte nézett s nem lelé I _____ a hazában,
5. _____ hág és völgybe száll,
6. Bú s kétség _____,
7. Vár állott, most kőhalom, I Kedv s öröm _____,
8. S ah, szabadság nem virúl I A _____ véréből,
9. Nyújts feléje védő kart I _____ kínjának.

b) Ha jól oldottad meg a feladatot, akkor a kiemelt oszlopban egy értelmes szót találsz, amelyik a Himnusz keletkezési idejére vonatkozik.

10p	
-----	--